

MÚSICA A L'ESPERA III

Concerts silenciats per una pandèmia

Introducció

Enmig el confinament que hem d'acomplir degut a la pandèmia del Coronavirus, he pensat escriure tot un seguit d'articles que expliquen tots els concerts que hem degut de cancel·lar tant amb la Banda Municipal de Barcelona i a la Banda Municipal de Bilbao, on hi treballo com a director titular, com a d'altres indrets on devia haver estat com a director convidat. Aquests treballs volen ser testimoni escrit del contingut dels repertoris programats, de com han estat pensats, així com de les meues experiències personals envers els mateixos. Res pot substituir la màgia de la música en directe, però al menys ens reconforta imaginar i pensar que algun dia ho farem realitat.

BANDA UNIÓ MUSICAL DE MURO

Dissabte 28 de març de 2020. 19.00 h. / 22.00 h.

Centre Cultural Polivalent de Muro

PROGRAMA

BALANSIYYÀ

Musical en versión reducida para concierto

Balansiyyá es una historia épica y romántica que relata el asedio del reino musulmán en el que convivían judíos y musulmanes. Las invasoras son las tropas cristianas en el siglo XIII y Balansiyyá no es otra cosa que el nombre con el que los antiguos musulmanes conocían a Valencia.

La obra cuenta que el rey Jaime de Aragón planeaba invadir el sur para ampliar sus territorios, cuando su hijo el príncipe Alfonso decide ir en misión de espionaje a la bella Balansiyyá, haciéndose pasar por un comerciante judío.

Allí conoce a la princesa Azahara y el amor surge de inmediato, aunque ambos ignoran sus verdaderas identidades.

Los mismos amantes se encontrarán en el campo de batalla, como adversarios, luchando en las batallas que enfrentan a sus padres: el rey musulmán y el rey cristiano. Los personajes son los protagonistas y víctimas de un tiempo de miedos y guerras entre musulmanes y cristianos. Entonces se interpone una historia de amor, cuyo desenlace convierte a Balansiyyà en una tragedia y en una severa advertencia para no caer en los errores del pasado.

FICHA TÉCNICA

Idea Original: **Gonzalo IRANZO**

Letras y Coreografías: **Carlos VEIGA**

Música: **José R. PASCUAL-VILAPLANA**

Intérpretes:

Princesa Azahara: **Marina Penas**

Rey Omar: **Pedro Pomares**

Rey Jaume: **Sergi Albert**

Príncipe Alfonso: **Marc Parejo**

Narrador: **Alejandro Navarrete**

Coral Discantus de Murcia

Director Titular: **Ángel Carrillo**

Banda de la Societat Unió Musical de Muro

Director Titular: **Rafael García Vidal**

Director Musical: **José R. Pascual-Vilaplana**

SELECCIÓN DE NÚMEROS PARA EL CONCIERTO

Obertura

Canción de Balansiyyà Soprano y Coro

Mercado y Palacio de Balansiyyà Azahara, Rey Omar, Coro

"Ser padre, ser el Rey..." Alfonso, Rey Jaime

Viaje a Balansiyyà Alfonso

La judería Coro

"Tú..." (Duetto) Azahara y Alfonso

Al'xitranch Coro

La misión de Azahara Azahara y Coro

Reunión Cumbre Rey Jaime y Rey Omar

Las Ceremonias Coro

Cuarteto Azahara, Alfonso, Rey Jaime, Rey Omar

La Muerte Azahara y Alfonso

Los funerales – La reconciliación Solistas y Coro

"*Magia potagia*": expresión coloquial que se usa para describir algo excepcional y anhelado. Eso fue lo que ocurrió cuando comencé a escribir las canciones de esta obra. Mientras buscaba letrista surgió la imperiosa necesidad de armar un "*work in progress*", al cual asistirían inversores potenciales. Las circunstancias me lanzaron al ruedo, así escribí la canción central de Balansiyyà: *Magia potagia*. El milagro fluyó y no paró más. Poco más de dos años, viviendo en Valencia, hizo falta para enamorarme definitivamente de ese mar con "*ecos de un oriente*", de ese lago donde "*navegan las palabras*" y de "*esa luz, que no es una sino todas*".

Luego la alquimia. El pacto tácito. La creación se abrió paso sola. La exquisita sensibilidad de Gonzalo Irazo me guió por los caminos de este drama shakesperiano, con pasión valenciana. El poderío de las marchas moras y cristianas y la cadencia *cantabile* de los bellos pasodobles, creados por José Rafael, fraguaron el resto.

Después el espectáculo. La producción, los dolores de cabeza, los que remaban con amor y talento y los detractores también. Pero eso es otra historia. Hoy prefiero evocar aquellas mañanas de luz perpetua, que entraba por los ventanales del piso de Avenida del Puerto, donde escribí cada letra. La dicha compartida. El desvarío y la inspiración de una poesía inesperada y de una música eterna.

Carlos Veiga

Buenos Aires, octubre de 2013

El musical Balansiyyà nos propone un viaje por la historia de nuestros pueblos en época de Reconquista. Un viaje que nos hace reflexionar en la condición humana, en sus grandezas y en sus miserias. Como en el teatro clásico, asistimos a la lucha de los hombres contra su destino. Pero "*...el agua siempre lleva hacia el mar...*". Desde la idea original de Gonzalo Irazo, el guión y las letras elaboradas por Carlos Veiga nos conducen por la época de la Reconquista cristiana. Todos los personajes existieron en el siglo XIII, pero sus acciones han sido mutadas por el arte de la literatura. En plena Reconquista de la ciudad de Valencia, el hijo de Jaume I conoce a una bella doncella, hija de un musulmán (el rey de Valencia) y de una judía. Ninguno confiesa su condición de príncipe, pero surge el amor, el verdadero, el que no sabe de linajes ni de riquezas. Pero el destino les tiene reservado un trágico final en el cual solo vence ese sentimiento de amor. Y todo ello enmarcado con la música de banda. La orquesta de vientos y percusión utilizada en distintas combinaciones y tímbricas para un mejor acercamiento al ambiente dramático.

Escribir la partitura de Balansiyyà supuso tres años de mi vida en estrecha colaboración con Carlos Veiga, autor de las letras. En ella se adivinan influencias de la Música de la Fiesta de Moros y Cristianos, así como de la más pura música escénica de distintos estilos y de diversas estéticas.

El musical Balansiyyà se estrenó en el Teatro Principal de Valencia en el mes de junio de 2006. Después tuvo representaciones en el Teatro de Rabat (Marruecos), en el Teatro Gran Vía de Madrid y en el Teatro Municipal de Torrevieja. Ahora se presenta en una versión de concierto más reducida que el original. Una forma de acercarse al espíritu de la obra: un canto por la paz. El deseo de todos, la responsabilidad de todos. Que la música nos ayude a proveernos de fuerza o al menos nos aporte la ternura necesaria para seguir soñando con las utopías que nos mantienen vivos.

José R. Pascual-Vilaplana

Cocentaina, 15 de abril de 2013

NOTES AL PROGRAMA

Esperava aquest concert amb una il·lusió molt especial. No és fàcil tornar al teu poble i a la teua banda després de tretze anys. I a més a més, fer-ho amb una de les obres que més m'ha marcat com a compositor, el musical **BALANSIYYÀ**. Era com arrodonir tot el projecte. Allò més cert que tenim és el lloc on naixem, deia la meua iaia. I Muro sempre està present en tot el que faig. Aquest musical va tenir una història difícil, doncs no fou gens fàcil portar el projecte endavant: entrebancs econòmics, polítics,... Tota una experiència vital que contaré en el seu moment, doncs encara em fa mal tornar-hi a determinats episodis. Em quede amb tantes bones sensacions viscudes: arribar a l'estació d'Atocha de Madrid, sortir al carrer i veure els autobusos de la capital i les seues estacions retolades amb la publicitat de *Balansiyyà*; girar el cantó de la Plaça Espanya a Madrid i veure la façana del Teatre Gran Via coberta amb el cartell del musical; seure al mig del públic enmig de l'estrena i veure com tota la gent que m'envoltava s'emocionava amb llàgrimes als ulls al final de l'obra; sortir a saludar a l'escenari i escoltar un teatre ple de goig.

Després de l'estrena del musical a Madrid en 2006 i de la cancel·lació de la gira que hauria d'haver fet per diferents teatres espanyols, la partitura de més de 1000 pàgines va romandre a un calaix. Un dia de 2012, el bon amic d'Ibi, el mestre José Fco. Mira Marín, aleshores director de la Societat Unió Artística Musical d'Ontinyent, em demanà fer una versió reduïda de *Balansiyyà* per poder fer-la a un concert a la ciutat que banya el riu Clariano. Ell havia estat mirant el musical original en 2006 i pensava que seria una bona idea reprendre tot aquell projecte. Em va captivar l'idea i vaig elaborar la selecció tot substituint moltes escenes per la participació d'un narrador que va concatenant els números musicals. Aquesta versió es va estrenar en octubre de 2013 al Teatre Echegaray d'Ontinyent després d'un treball faraònic per part de la SUAM d'Ontinyent als sempre estaré agraït. Necessitàvem un cor potent per a cantar amb la banda i vaig contactar amb el *Coro DISCANTUS* de Múrcia, amb els quals havia col·laborat en alguns concerts amb l'Orquestra Simfònica UCAM de Múrcia. Em digueren que si al projecte, s'enamoraren d'ell i tot va ser fàcil. Vaig telefonar als solistes que estrenaren l'espectacle a Madrid i tots em digueren que estaven encantats de recuperar allò. Recorde encara el primer assaig amb els cantants, un d'ells, Sergi Albert, que venia de representar a Scar de EL REY LEÓN a Madrid, digué als músics: *"Moltes gràcies per haver fet possible açò. Potser per a vosaltres és una obra més, però Balansiyyà va canviar la vida a tots els que estem ací i és molt important tornar a revivre tota aquella emoció"*. Després d'Ontinyent, la versió de concert de *Balansiyyà* s'ha tornat a interpretar moltes vegades a Galícia, gràcies al treball de

la soprano *Marina Penas* (que es sap l'obra millor que jo) i que va muntar els cors i actors per portar-ho a terme amb les bandes de Vilagarcia d'Arousa o de Silleda. L'any passat va tornar a sonar Balansiyyà al Centre Cultural El Teular de Cocentaina de la ma de la Banda de l'Ateneu Musical de Cocentaina que va preparar amb gran esforç una bellíssima representació. Les emocions tornaren com una inesgotable font de vida.

Tot estava llest a Muro, els actors, el cor, la meua banda... Sabeu què significa dirigir al poble d'u i amb la banda on has començat com a músic? Ser director de la UM de Muro ha estat de les experiències més difícils i més belles de meua vida. I tornar ara amb Balansiyyà era tot un regal per a mi. Vull pensar que tot s'ajorna i que potser l'any vinent ho podrem fer. Balansiyyà ha d'escoltar-se on tot va començar. Una de les frases que serveix com a leit-motiv de la història i les cançons del musical és "...*porque siempre la pendiente lleva hacia el mar*". Estem al pendent i en un moment o en un altre, es trobarem a la mar.

José R. Pascual-Vilaplana
Cocentaina, 28 de març de 2020

Carlos Veiga y Pascual-Vilaplana.
Madrid, 31 de agosto de 2006